

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Mine handlinger i fortiden på folkeskoleområdet, gymnasieområdet, seminarieområdet, erhvervsuddannelsesområdet modbeviser, hvad fru Helle Degn sagde. Jeg har hver eneste gang forhandlet ekstraordinært meget med Socialdemokratiet og tilmed på alle de nævnte områder fundet frem til løsninger med Socialdemokratiet. At man så hoppede fra i sidste øjeblik af taktiske grunde, når det gælder gymnasiet, er vi jo i virkeligheden lige kede af begge to.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

På baggrund af undervisningsministerens bemærkninger vil jeg sige, at det også derfor er med meget stor forbavselse, at Socialdemokratiet noterer sig, at undervisningsministeren ikke lægger op til realitetsforhandlinger på dette område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 101:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om offentligt formidlet pasning af arbejdslediges børn).

Af Jane Oksen (FP) m.fl.

(Fremsat 15/11 88).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Aase Olesen):

Fremskridtspartiet har foreslået, at vi ændrer reglerne om offentligt formidlet pasning af ar-

bejdsløse børn, og det skal stå helt klart fra indledningen af denne diskussion, at jeg må afvise det fremsatte forslag.

Det er, som det er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, et problem, at flere tusinde børn er på venteliste til dagtilbud, og at der samfundsøkonomisk ikke er mulighed for at dække dette behov ved blot at bygge nye institutioner efter det traditionelle mønster. Den analyse af tingene, som forslagsstillerne kommer med, er jeg sådan set enig i. Jeg tror imidlertid ikke, at Fremskridtspartiet har fundet den rigtige løsning på det problem.

Et ophold i et dagtilbud, en vuggestue, en børnehave eller en fritidsordning for børn og unge er ligesom rådgivning og kontanthjælp, hjemmehjælp, hjælpemidler og ophold på plejehjem og andre institutioner en ydelse efter bistandsloven. Det er et grundlæggende princip i bistandsloven, at tildeling af sådanne ydelser sker på baggrund af en ansøgning fra en person og en afgørelse fra det sociale udvalg efter en vurdering af ansøgerens behov for den eller de ydelser, der kan komme på tale. Af den grund er en generel udelukkelse af en bestemt persongruppe fra at kunne udnytte de offentligt formidlede dagtilbud for børn og unge helt udelukket og vil bryde med bistandslovens princip.

Jeg har noteret mig, at der i bemærkningerne til forslaget lægges op til en vis modifikation, f.eks. med hensyn til børn med fysiske eller psykiske handicap. Der er imidlertid efter lovforslagets udformning ikke mulighed for at tage sådanne hensyn, og derfor kan man sige, at der er en vis uoverensstemmelse mellem selve lovforslaget og de tilhørende bemærkninger.

Der lægges i øvrigt også ifølge bemærkningerne op til at regulere forholdene i skolefritidsordningerne, der hører under Undervisningsministeriets område. Dette kan derfor lovteknisk ikke lade sig gøre med det fremsatte lovforslag, der alene retter sig mod bistandslovens bestemmelser.

I bemærkningerne til forslaget er der refereret til, at der i Socialministeriets cirkulære af 22. december 1986 om institutionerne under kommunerne skulle være givet nærmere optagelsesregler. Det er ikke helt korrekt. Der er i det nævnte cirkulære alene tale om vejledning om, hvilke hensyn Socialministeriet finder man skal tage ude i kommunerne.

[Socialministeren]

I bemærkningerne er der endvidere argumenteret for, at der skal være mulighed for at kunne fastsætte en daglig takst for udnyttelse af de forskellige tilbud. Det kan de enkelte kommunalbestyrelser allerede med de gældende regler, og det er jeg egentlig glad for at få lejlighed til at sige, for det er der mange der ikke ved, men jeg er ikke tilhænger af, at vi skal lovgive fra centralt hold om dette spørgsmål.

Det nævnes, at der skal være en regel om, at arbejdsledige, der får tilbudt beskæftigelse, øjeblikkelig kan tilbydes en plads i et offentligt tilbud. Hvis der her sigtes til en garanti for en plads, som nogle kommuner har været fremme med, kan dette element være en god ting, som jeg kan anbefale. Jeg vil dog heller ikke her pålægge kommunerne at indføre en sådan pligt, da vi har den regel, at styringen af detaljer i initiativerne på dagtilbudsområdet ligger ude i kommunerne.

Til bemærkningerne om opfølgningen af Lotz 2-udvalget skal jeg oplyse, at et lovforslag, hvor der bl.a. sker en opfølgning af forslag til ændringer i reglerne om dagtilbud fra dette udvalgs betænkning, vil blive forelagt Folketinget i denne samling. Når det ikke allerede er sket, skyldes det først og fremmest, at Folketinget efter nytår skal have en debat om regeringens børneredegørelse, og vi vil naturligvis tage hensyn til de prioriteringer og den debat, som denne folketingsdiskussion giver anledning til.

Jeg vil ikke her nærmere kommentere sammenhængen med spørgsmålet om kontanthjælp til de 18-19-årige ud over at nævne, at jeg da heller ikke kan afvise, at kommunerne i et vist omfang kan have ønske om at benytte den unge arbejdskraft i dagtilbudene. Men også på dette område ser jeg helst at kommunerne får mulighed for selv at afgøre, om en sådan løsning er ønskelig på det pågældende sted. Og jeg foreslår i øvrigt, at vi venter med den debat, indtil forslaget om de unge lediges beskæftigelse fremsættes her i Folketinget om en uges tid.

Jytte Andersen (S):

Det var dejligt at høre så klar en melding fra socialministeren – en klar afvisning af et forslag, som i den grad mangler fornemmelse og forståelse for, at børns ophold i daginstitutioner er andet og mere end pasning, og at der faktisk også er tale om, at daginstitutionerne, dagplejen, er et tilbud til forældre, der også giver

mulighed for nogle udviklingsrammer, både socialt og kulturelt. Det er altså et meget bredere sigte, daginstitutionerne har, og som nævnt ikke kun det at være ramme om børnepasning.

Vi synes i Socialdemokratiet, at Fremskridtspartiet skulle overveje de problemer, forslaget gennemførelse vil medføre for børnene. Der er ikke nogen som helst grund til, at børnenes dagligdag skal smadres, fordi deres forældres dagligdag spoleres ved, at de bliver arbejdsløse. Vi synes også, der er andre store problemer forbundet med forslaget, hvis man skulle gå ind på dets tankegang, nemlig at børn vil blive kastebold i daginstitutionerne. Det er jo ikke sikkert, at de kommer ind i samme børnegruppe eller ind på samme daginstitution, hvis et sådant forslag bliver vedtaget.

Vi vil altså fuldstændig på linie med socialministeren – og forhåbentlig hele regeringen – afvise dette forslag, som i den grad mangler baggrund i virkeligheden og i forældrenes tilfredshed og glæde ved, at deres børn er i daginstitutioner, uanset om de selv har arbejde eller de i en periode er uden beskæftigelse.

Merete Aarup (KF):

Det ville da være ønskeligt, hvis forældre kunne være mere sammen med deres børn. Det ville da også være godt, hvis forældrene havde mulighed for at vælge blandt de børnepasningstilbud, der nu engang findes i kommunerne, hvad enten det er kommunale eller selvejende institutioner. Derfor må børnepasningen til stadighed være genstand for nytænkning og en hurtig omstilling.

I nogle kommuner er man jo i fuld gang med at se på børnepasningsmulighederne under ét, dvs. vuggestuer, børnehaver, dagpleje, fritidshjem, skolefritidsordninger og fritidstilbud, fordi man ude i kommunerne erkender, at man ikke kan bygge sig ud af ventelisterne. Det kunne også være spændende at prøve at finde ud af, hvordan man kan gå på tværs af de stive faggrænser og dermed give nogle tilbud, som nedbringer ventelisterne for de små børn.

Den konservative gruppe kan ikke støtte Fremskridtspartiets lovforslag, fordi vi ikke vil være med til at lovgive om udelukkelse af en bestemt gruppe børn. Vi lægger vægt på, at kommunen selv udarbejder kriterier for optagelse af børn i deres børnepasningsordninger, på samme måde som kommunen jo selv be-

[Merete Aarup]

stemmer sin takspolitik inden for den gældende lovgivning. I mange kommuner arbejdes der med alternative pasningsordninger, og det ville være godt, hvis der kunne findes nogle fleksible ordninger, der passer til børnenes og forældrenes behov; hvis f.eks. to børn af arbejdsløse forældre meget gerne vil dele en plads, bør det også kunne lade sig gøre, men det må bare være frivilligt.

Vi ved godt, det er hårdt for en voksen at blive arbejdsløs – man mister den daglige kontakt til arbejdslivet og til sine medarbejdere og kolleger – men det vil også være utrolig hårdt for et barn at blive arbejdsløs, forstået på den måde, at det nu ikke kan få lov til at være sammen med den børnegruppe, det har været en del af i lang tid.

Vi synes ikke, det foreliggende forslag er rimeligt. Kommunerne er modne til at gå nye veje i børnepolitikken, og Folketinget skal derfor ikke med ny lovgivning nu være årsag til, at en god udvikling, der er sat i gang, bliver stoppet, fordi vi nu skal til at bestemme herindefra, hvordan man ude i kommunerne arbejder netop med dette spørgsmål.

Vi afviser derfor forslaget.

Agerschou (SF):

Med dette forslag tilkendegiver Fremskridtspartiet, at man betragter børn som Legoklodser, man bare kan flytte rundt med, alt efter om forældrene har arbejde eller ej. Det er ligegyldigt, om børn derved bliver revet ud af deres daglige sammenhæng, væk fra kammerater, væk fra de ting, de har deltaget i i en børnehave; de skal bare ud af den sammenhæng, hvis forældrene bliver arbejdsløse.

Det er efter vores opfattelse en afskyelig måde at betragte børn på. Børn er efter vores opfattelse ikke nogle, man bare kan flytte rundt med efter forgodtbefindende. De har ret til et selvstændigt og anstændigt dagligliv. Det forsøger Fremskridtspartiet med dette forslag at fratage dem. Efter vores opfattelse er forslaget børnefjendsk, så det oser.

Desuden er lovforslagets bemærkninger præget af almindeligt dårligt hjemmearbejde fra Fremskridtspartiets side; man er ude af stand til at argumentere, så bemærkningerne kommer til at passe med virkeligheden. Lad mig nævne nogle eksempler på det.

Der står f.eks., at også personer, der efter fødslen har barselorlov, betragtes som arbejdsledige. Hvad er det for noget sludder? Nu har vi fastholdt gennem lang tid, at personer på barselorlov ikke er arbejdsledige. Betyder det, man har skrevet i bemærkningerne, at f.eks. en mor, der kommer hjem fra hospitalet efter at have født et barn, og som har to børn i forvejen, der går på daginstitutioner, ikke længere har ret til at have disse børn i daginstitutionerne, og at den pågældende mor derfor foruden at skulle passe sit nyfødte barn også skal passe de øvrige? Er det meningen med forslaget?

Der står et sted, at man har ret til offentligt formidlet børnepasning. Det er noget sludder. Forældre eller børn har ikke ret til offentligt formidlet børnepasning. Vi har i dag en akut venteliste på 30.000 børn, der viser, at det er noget nonsens, Fremskridtspartiet skriver i sine bemærkninger.

Man er også i fuld gang med at indføre et nyt offentligt bureaukrati. Der står: »I tilfælde, hvor en af forældrene modtager social pension, kan retten til offentligt formidlet børnepasning fratages. Der bør dog skønnes i det enkelte tilfælde.«

Jamen hvem er det, der skal skønne? Er det en sagsbehandler, er det en læge, eller er det statsamtmanden, som Fremskridtspartiet i øvrigt vil have nedlagt, eller hvem er det?

Der står senere: »Hvis begge forældre modtager social pension . . . kan der tilbydes offentligt formidlet børnepasning, medmindre en af parterne efter en lægelig vurdering er i stand til selv at passe barnet.«

Nu vil Fremskridtspartiet altså have forøget lægernes indtægter ved at indføre en ny skønsbestemmelse i loven. Som socialministeren var inde på, forsøger man ved denne lovgivning at ændre en helt anden lov, fordi Fremskridtspartiet ikke er klar over, at der eksisterer en selvstændig lov om skolefritidsordninger. Det, man skriver i bemærkningerne, kan altså overhovedet ikke lade sig gøre.

Vi afviser forslaget, alene af den grund at det er børnefjendsk, og samtidig har Fremskridtspartiet ikke gjort sig den ulejlighed at argumentere sammenhængende i sine bemærkninger til forslaget.

Mejdahl (V):

Fremskridtspartiets lovforslag går i al sin en-

[Mejdahl]

kelhed ud på, at arbejdsledige forældre ikke kan benytte kommunernes tilbud om dagpleje og daginstitutionspladser. Det er i bemærkningerne til lovforslaget nærmere defineret, hvilke kriterier der efter Fremskridtspartiets opfattelse skal være opfyldt, for at man er arbejdsledig og derfor omfattet af lovforslaget.

Lovforslaget tager sigte på at økonomisere med det offentliges ressourcer – en målsætning, som vi i Venstre er meget enige med Fremskridtspartiet i. Men når vi ser på virkningerne af Fremskridtspartiets lovforslag, hører enigheden op. Forslaget er meget kontant: Børnene skal ind og ud af pasningssystemet, næsten med mindre end en dages varsel, og selv om det vil være effektivt i økonomisk henseende, er det slet ikke sikkert, at det tjener børnenes tarv, tværtimod.

Jeg er vidende om, at flere kommuner administrerer disse ordninger på en fleksibel måde og lover forældre en pasningsplads omgående, hvis de får arbejde. I Venstre synes vi, at det er positivt, når man lokalt kan finde smidige og hensigtsmæssige løsninger, og vi håber, det vil lykkes at bløde de stive systemgrænser op, så der bliver flere valgmuligheder og fleksibilitet, og at det er det, der kommer til at præge hele området.

Vi vil være åbne over for at drøfte en garantiordning for, at børnepasningsmuligheder sikres, og at de arbejdsløse derved kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, selv om de passer deres egne børn.

I Venstre er vi åbne for, at arbejdsløse forældre nedtrapper deres behov for heldagspladser, men vi ønsker, at børnepasningsområdet skal ses som et hele.

Det, der er væsentligt at have for øje, når vi taler om børnepasning, er børnenes og familiernes tarv – eller sagt med andre ord: et godt familieliv. I de allerfleste tilfælde vil familierne være bedst tjent med, at der er mere tid til at være sammen, end tilfældet mange steder er i dag, og her kan vi politikere tale med vægt. Derfor må det være en overskrift, når vi taler om fremtidens Danmark, og det vil også være en økonomisk god løsning. Vi glæder os i øvrigt til debatten om børnepolitikken efter jul.

Jeg skal på Venstres vegne afvise det foreliggende lovforslag fra Fremskridtspartiet.

Jane Oksen (FP):

Jeg kan desværre ikke takke for tilslutningen, men det er mig ubegribeligt, når man efterlyser løsninger på afskaffelse af ventelister og nytænkning på børnepasningsområdet, at man ikke tager imod et sådant forslag med kyshånd.

De offentlige tilbud til børnepasning, hvad enten det er institutioner eller dagpleje, må og skal være et tilbud til den arbejdende befolkning.

Fra mange partiers side taler man kun om det pædagogisk gode i, at børn passes ude. De bedste pædagoger for et barn er imidlertid efter vores mening barnets egne forældre. Desværre har forældre alt for lidt tid til deres børn i dag, og er de så så uheldige at komme ind i en arbejdsløshedsperiode eller af andre grunde kan få lov at gå derhjemme, f.eks. under en barselorlov, er det meget nærliggende at sige, at de så selv skal passe deres børn og derved spare det offentlige for de penge. En bilstandsmodtager eller en arbejdsløs får i forvejen store summer udbetalt fra det offentlige. Oven i dette skal man så lægge prisen på en institutionsplads. Det er en anelig bunke penge, det offentlige pøser ud uden at få noget som helst til gengæld.

Det er jo i øvrigt sådan, at man ingen penge har til at få fjernet ventelisterne i kommunerne. Hvordan får vi de børn ind, der står på venteliste, hvis vi ikke forsøger noget nyt? Alligevel planlægger man i kommunerne i de kommende tre år at bygge 10.500 nye dagpasningstilbud. Det mener vi i Fremskridtspartiet er et sted, hvor der kunne spares. Lad os udnytte de bestående ressourcer bedst muligt.

Men dette her handler også om moral. Det er umoralsk at udnytte det offentlige på en sådan måde, når man udmærket selv kan passe sine børn. Det er mig også ubegribeligt, at et parti som Det Konservative Folkeparti afviser et forslag som dette. Her kunne man godt lære lidt af Mrs. Thatcher i England. Der har man indført en ordning som den, Fremskridtspartiet foreslår. Vi kan vel næppe finde et land, hvor det økonomisk går bedre, end det gør i England i øjeblikket; det er i hvert fald det land, danskere foretrækker at rejse til.

Der er også noget fornuftigt i det på den måde, at man – sørgeligt nok, at man må sige det – næsten skal til at lære forældre at være sammen med deres børn i dag. Jeg tænker på Ebeltoft Kommune. Der har man faktisk konstateret, at

[Jane Oksen]

forældrene også sender børnene i børnehave, selv om de selv har ferie. Det må være rimeligt, at man på en eller anden måde, når man sætter børn i verden, også føler så meget ansvar og har så megen lyst til at være sammen med dem, at man ikke bruger enhver lejlighed til at sende dem hjemmefra.

I Ebeltoft har man taget det skridt, at forældrene nu kun skal betale for 11 måneder, og så får de prisreduktion for de fire uger. Det er jo sådan, at man har ret til 5 ugers ferie, så det er et ganske rimeligt forlangende, at forældre selv passer deres børn i 4 uger. Men det er selvfølgelig fornuftigt, at de får kompensation for det, når man gør det på den måde.

Vi bør også tænke på, at bistandsmodtagere og arbejdsløse må skele til pengepungen. Har de f.eks. et barn i vuggestue, kan det meget let koste et par tusind kroner om måneden. Jeg tror, masser af forældre gerne ville have mulighed for at spare de penge og også gerne ville have lov til selv at passe deres børn. Når de som bistandsmodtagere og arbejdsløse i dag vælger at sende deres børn af sted, kunne det jo også hænge sammen med de stive regler om, at de skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, eller skrækken for, at der ikke er en plads den dag, de skal i arbejde, hvis de tager barnet ud.

Det undrer mig også, at Venstre så totalt afviser forslaget. I dagspressen har Venstre gjort sig til talsmand for, at børnefamilier, der lever af kontanthjælp, kun skal have krav på en halv plads i en børnehave. Men denne udtalelse af hr. Jørgen Winther må jo åbenbart stå for hans egen regning. Men jeg vil dog gerne spørge Venstre, om man slet ikke vil være en lille smule imødekommende, for en halv plads er da trods alt bedre end ingenting.

SF havde også en masse kommentarer, men som sædvanlig tænker SF overhovedet ikke på økonomien i noget. SF's generelle påtale af, at Fremskridtspartiets forslag er dårligt hjemmearbejde, har vi hørt så tit. Når vi er kommet med så mange kommentarer til forslaget, er det netop, fordi vi selvfølgelig også i Fremskridtspartiet ønsker at tage nogle sociale hensyn.

I gamle dage kunne forældre godt passe en masse børn selv, men efter SF's mening kan man altså ikke, fordi man har barselorlov, påtåge sig at passe et barn yderligere. Det er en ringe forståelse for, hvad forældre egentlig kan overkomme, SF's ordfører lægger for dagen.

SF er også bange for at få børnene væk fra børnehaverne, det ville være noget forfærdeligt noget. I Fremskridtspartiet er vi mere bange for, at børnene kommer for langt væk fra forældrene. Vi betragter det faktisk som en håndsrækning til forældrene – en mulighed for at være mere sammen med deres børn – og samtidig en mulighed for at spare penge. Som det også er nævnt i forslaget, skal der jo netop være en garantiordning i det; for den, der kommer i arbejde igen, er pladsen der også.

Da man i sin tid indførte børneinstitutioner, hed det sig, at de skulle være et supplement til hjemmet. I dag vil jeg næsten sige, at det er omvendt; i dag er det faktisk hjemmet, der er blevet et lille bitte supplement til institutionerne.

Vi ved godt, at over 90 pct. af mødrene har erhvervsarbejde i dag, og at de ønsker at være ude at arbejde. Det skal de også have lov til, og man kunne godt ønske sig, at der var mange flere arbejdspladser. Men der er jo altså over 10 pct. af kvinderne, der er arbejdsløse i dag. Det må vi erkende, og vi skal selvfølgelig føre en politik, der arbejder på, at alle skal i arbejde. Men med den politik, der føres i øjeblikket, ser det ikke ud til, at der er nogen lysning forude. Vi har et stigende antal bistandsklienter og et stigende antal kontanthjælpsmodtagere. Endelig har vi de stigende ventelister, og man diskuterer, om det er 30.000 eller det er 60.000. Det akutte behov er formentlig 30.000, men skulle alle, der kunne tænke sig det, have en plads, er det måske 60.000.

Hvor mange af de ventende der er arbejdsløse, har det været umuligt at få oplyst. Det er også umuligt at sige, hvor mange arbejdsløse og bistandsmodtagere der har børn på institutionerne. Det er selvfølgelig tal, vi gerne vil have frem, men vi tror, det er ret så mange, det drejer sig om.

Der er faktisk også over 64.000 enlige forsørgere med et eller flere børn på kontanthjælp. Ud af dem må der selvfølgelig også være en stor gruppe, som udmærket godt kunne passe deres børn selv. De ville faktisk få mere indhold i deres dagligdag, hvis de havde den opgave at gå op i, at de skulle være mødre for deres børn, og at de forstod, at det at have børn er et ansvar og en glæde.

Men socialministeren var også inde på, at det ikke kunne lade sig gøre med hensyn til skolepansningsordninger. Jeg mener, at der fra rege-

[Jane Oksen]

ringens side – hvis jeg tager fejl, må ministeren korrigerer mig – har været tanker fremme om, at man snart skulle til at ensarte de regler, fordi der er stor forvirring i kommunerne, når det angår skolepasningsordninger og ordninger under bistandsloven; det ville i hvert tilfælde løse det problem.

Ministeren er også citeret for at skulle have udtalt, at arbejdsløse skulle hjælpe til i en børnehave, hvis de skulle have lov til at få deres eget barn passet. Jeg vil gerne høre, om det er korrekt, at ministeren har været fremme med de tanker.

Socialdemokratiet taler også om, at vort forslag totalt mangler baggrund i virkeligheden. Det synes jeg ikke det gør. For virkeligheden er, at vi har mange arbejdsløse, og virkeligheden er, at vi ikke har råd til at bygge flere institutioner. Så må virkeligheden også være, at vi tager mest hensyn til den arbejdende befolkning, så de kan få deres børn passet.

Jeg synes ikke, man kan sige, at dette her er en straf for børnene. Hvordan i alverden skulle det dog kunne være en straf for børnene at blive passet af deres egne forældre? Det fatter jeg simpelt hen ikke.

I masser af kommuner har man også indført såkaldte glidende eller flydende pasningsordninger. Det synes vi også er udmærket, men hvorfor ikke tage skridtet fuldt ud og lovgive om noget, som talrige kommuner har forsøgt at gøre ulovligt?

Min taletid er udløbet, så jeg slutter her.

Merete Aarup (KF):

Fru Jane Oksen taler om, at vi skal prøve noget nyt. Det synes jeg også vi skal, men vi skal prøve noget nyt, der er konstruktivt – noget, der virkelig er til gavn for børnene. Vi kan ikke afskaffe ventelisterne ved at tage de arbejdsløse ud, for hvem er det, der står på ventelisterne? Det er jo netop mange arbejdsløse. I mange kommuner har man en aktiv venteliste og en passiv venteliste. På den aktive venteliste står forældre og måske uddannelsessøgende, på den passive arbejdsløse, som håber på at få et arbejdstilbud. Derfor hjælper det ikke bare at sige: Tag børnene ud af institutionerne den dag, forældrene bliver arbejdsløse. Man kan ikke tage børn ud for 14 dage, for 3 uger eller for 3 måneder – det kan man ikke gøre over for børnene, hvis man vil være god ved dem.

Men man kunne måske lave nogle ordninger ude i kommunerne, hvor børn af arbejdsløse har halvdagspladser. Derved ville børnene bevare tilknytningen til den institution, de har været i i lang tid, samtidig med at der var en garanti for, at de kunne få fuld tid i institutionen eller den form for pasning, der er tale om, den dag forældrene fik arbejde igen. Det er også af hensyn til børnene.

Det, vi ønsker fra konservativ side, er valgmulighederne; hvis forældrene selv vil passe deres børn, skal de selv kunne vælge det. Her tvinger vi dem til noget, fordi de er kommet i en situation, hvor de ikke har arbejde. Vi vender os imod den tvang, der ligger i forslaget. Der er ikke nogen valgfrihed, og det er det, vi ønsker der skal være på det tidspunkt, hvor man ønsker sit barn optaget i en institution, eller hvilken pasningsordning det nu er. Vi kan altså ikke gå ind for et forslag, der bygger på tvang som dette her. Det mener vi bestemt ikke er gavnligt for børnene.

Jeg synes, børnene og ikke den kolde økonomi må komme i første række. Derfor skal man vide, hvad det er, man taler om. Ventelisterne er meget forskellige fra kommune til kommune, og vi skal passe på ikke at ødelægge en sygeshuspolitik eller en børnepolitik ved at køre nogle ventelister foran os og sige, at kommunerne skal løse problemerne på den og den måde. Det er ikke rimeligt. Man må vide, hvad det er, man taler om.

Agerschou (SF):

Fru Jane Oksen bebrejder SF, at vi så tit bebrejder Fremskridtspartiet deres manglende hjemmearbejde. Det er nu kun anden gang. Det hænger sammen med en beslutning, vi har i SF om, at vi nøje vil studere bemærkningerne til Fremskridtspartiets forslag. Jeg må sige, at siden vi er begyndt på det, er vi alligevel blevet chokeret over, så himmelråbende skævt et forhold man i Fremskridtspartiet har til virkeligheden. Fremskridtspartiets medlemmer er virkelig blevet belastet af at svømme rundt i det akvarium, der hedder Christiansborg; de er åbenbart fuldstændig ude af stand til at bevæge sig ud omkring og se, hvad det egentlig er, der foregår dér.

Fru Jane Oksen sagde, at vi i SF var bange for at få børn væk fra børnehaverne, og så helt bort fra den argumentation, både vi, og i og for sig

[Agerschou]

også fru Merete Aarup fra De Konservative kom med, nemlig at børn i en børnehave fungerer sammen med nogle kammerater, fungerer i en daglig sammenhæng, fungerer med nogle oplevelser, de har været med til at planlægge.

Det, fru Jane Oksen forestiller sig, er, at de skal rives ud af den pågældende sammenhæng med dags varsel, hvis en af forældrene eller begge forældre bliver arbejdsløse. Jamen det er da ikke en rimelig måde at behandle børn på, at fordi børnenes forældre bliver arbejdsløse, skal det gå ud over børnene ved, at de bliver revet ud af de oplevelser, de har været med til.

Jeg kunne anbefale fru Jane Oksen at gå ud og spørge børnene i børnehaverne, hvad de synes om dette forslag – jeg er ikke i tvivl om svaret.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Hr. Agerschou tror, at han har så meget forstand på børn, og det er der flere herinde der tror de har. Der blev sagt noget om, at det var forkert, at man tog børnene hjem, når der var barselorlov. Jeg tror nu, at børn har et lige så stort behov for at komme hjem og se lillesøster og lillebror komme, som faderen og moderen har – ja, jeg tror endda, at børn har et endnu større behov for at være hjemme i den periode. Et barn kan af jalousi blive skadet hele sit liv, hvis det bliver taget ud af familiesammenhængen.

Jeg vil gerne spørge hr. Agerschou, om han mener, det er bedre, at barnet sidder henne i børnehaven og spekulerer på, at nu er det stødt ud af familien, end at det kommer hjem til familiemønsteret.

Hvis barnet bliver taget ud af børnehaven og kommer hjem til forældrene, når far er arbejdsløs eller mor er arbejdsløs, vil jeg garantere Folketinget for, at det barn, der er hjemme hos forældrene i den tid, vil huske det som sit livs største oplevelse.

Det lovforslag, Fremskridtspartiet har fremsat her, er det mest børnevenlige forslag, vi nogen sinde har set. Den eksisterende ordning er en ordning for voksenegoisme.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

For det første kan man høre på hr. Mogens

Elvensø, at han i hvert fald ikke har født børn. Men det er der nok heller ikke nogen der har troet på.

Dernæst vil jeg gøre hr. Mogens Elvensø opmærksom på, at det ikke er døgninstitutioner, vi diskuterer i dag. Det er daginstitutioner. Og det er sådan, kan jeg oplyse hr. Mogens Elvensø om, at på daginstitutioner er børnene om dagen. Når en mor har født et barn og kommer hjem på barselorlov, er børnene eventuelt på daginstitution om dagen, og det vil sige, at de kommer hjem til familien og det nyfødte barn om eftermiddagen. Det vil sige, at alt det samvær, som jeg giver hr. Mogens Elvensø ret i er vigtigt, har børn alle muligheder for.

Problemet er, at hr. Mogens Elvensø aldrig har født et barn og samtidig har to andre børn. Det er et problem. Det er svært at gøre noget ved det, men det er et problem. Hvis hr. Mogens Elvensø havde været i den situation, så ville han have oplevet, at det kan være svært for en mor at komme hjem med et nyfødt barn og samtidig have f.eks. to andre børn på tre og fire år. Derfor er det naturligvis et gode for alle parter, at børnene på tre og fire år nogle timer om dagen kan være i deres daglige sammenhæng med kammerater osv. og så komme hjem til en familie, der har ressourcer og overskud til, at man kan have noget ud af at være sammen.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Jeg har selv tre børn, og derfor ved jeg, hvordan et familiemønster skal se ud. Jeg er komplet uenig med hr. Agerschou. Det er ren og skær fagforeningspolitik, der bliver ført på børneinstitutionernes vegne.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Fru Jane Oksen undrede sig over, at Venstre giver udtryk for ét synspunkt til dagpressen og et andet synspunkt her. Denne undren vil jeg godt tilbagevise ved at henvise til, hvad jeg for et øjeblik siden sagde her fra talerstolen:

»I Venstre er vi åbne over for, at arbejdsløse forældre nedtrapper deres behov for heldagspladser, men vi vil, at børnepasningsområdet skal ses som et hele.«

Der er altså rimelig overensstemmelse mellem Venstres udsagn.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg ville ønske, der var nogle flere tilhørere, der hørte hr. Mogens Elvensøs bemærkning: Jeg ved, hvordan et familiemønster skal se ud.

Sådan ser vi i SF ikke på det, hr. Mogens Elvensø. Vi mener, at familier skal have lov til at danne det familiemønster, de mener passer til den pågældende familie. Vi vil ikke med mere eller mindre ubesindige forslag lægge faste rammer for, hvordan en familie skal opføre sig. Det er åbenbart det, man i Fremskridtspartiet forestiller sig, samtidig med at man ifølge forslagens bemærkninger vil indføre bureaukrati, sagsbehandlervælde over for nogle konkrete problemer, de pågældende familier kan komme til at stå over for.

Vi er som sagt ikke enige, når hr. Mogens Elvensø giver udtryk for, at familier skal opføre sig præcis, som Fremskridtspartiet mener.

Så siger hr. Mogens Elvensø, at det er ren og skær fagforeningspolitik. Hvor er der fagforeningspolitik i det, jeg har sagt? Fremskridtspartiet argumenterer med, at det vil give plads til børnene på ventelisterne. Det vil sige, at set isoleret ud fra et fagforeningssynspunkt kan man for så vidt være ligeglad, hvis man ikke vil tage sig af børnenes tarv. Så jeg betragter hr. Mogens Elvensøs bemærkning som noget, han med et lidt markant armsving i luften fandt på at sige, fordi han savnede saglige argumenter.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Det er kedeligt, at hr. Agerschou ikke har fatet, at jeg ikke taler om forældrene. Det er børnene, hvad der tjener børnene bedst. Jeg ved godt, at SF bliver ved, indtil de får det sidste ord. Det er jo kutyme i denne sal. Men det rigtige er, at det er familien og ikke børneinstitutionerne, der skal tilrettelægge familiens tarv, og hvad den skal gøre.

Når jeg siger fagforeningspolitik, er det, fordi hr. Agerschou slås for, at et barn skal blive ved med at være inden for vuggestuens eller børnehavens døre, så snart det er kommet ind. Det kalder jeg fagforeningspolitik.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Hr. Agerschou har ordet. Jeg tror, det bliver den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Nu kan jeg høre, at hr. Mogens Elvensø mener, at forslaget går ud på at varetage børnenes tarv. Så vil jeg spørge hr. Mogens Elvensø: Har I spurgt børnene? Har I spurgt børnene i en børnehave, om de er interesseret i jeres forslag? Om de er interesseret i, at de, fordi far eller mor bliver arbejdsløs, skal trækkes ud af børnehaven? At de skal trækkes væk fra kammeraterne? At de ikke kommer på den teatertur, de har været med til at planlægge? Har I virkelig spurgt børnene om det? Nej, det har I ikke, for enhver af os, der sidder herinde, ved, hvad svaret ville have været.

Det, I forsøger, er på bedste diktatoriske vis at lægge nogle ganske bestemte rammer ned over børn. De må ikke være med til at bestemme over deres daglige liv. Det skal Fremskridtspartiet nok ordne!

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Nu var der jo et direkte spørgsmål til hr. Mogens Elvensø. Derfor én kort bemærkning til. Så er det slut.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Jeg har da spurgt nogle af børnene. Hver gang min svigerdatter eller mine sønner er syge og jeg henter børnene i børnehaven og spørger dem, om de vil med hjem, så har de tøjet på, allerede inden de siger: Ja, morfar – eller: Ja, farfar, nu kommer jeg.

Jane Oksen (FP):

Til den sidste polemik kan jeg sige, at det først og fremmest må være forældrene, der bestemmer over deres børn. Hvis børn er vænnet til fra fødslen at opholde sig på en institution, er de faktisk kun sammen med deres forældre i de timer, hvor forældrene måske både er trætte og sure, og de mest aktive timer, et barn har, er jo om dagen. Så det kan godt være, at den børnepolitik, vi fører, gør, at børn bliver i den grad institutionaliserede.

De Konservatives ordfører talte om ventelister. Jeg ved ikke, om man har direkte tal på de ventelister. Det er da muligt, at mange af dem, der står på ventelisterne, ikke er i arbejde. Det vil jeg såmænd gerne tro, men det skyldes må-

[Jane Oksen]

ske de tåbelige regler, vi har haft, at f.eks. bi-standsmodtagere har friplads til deres børn. Alt, hvad der er gratis, er man meget hurtig til at benytte.

Jeg synes også, der er andre ting, der taler for denne ordning. Der er masser af mennesker, der f.eks. har sæsonarbejde, der ikke tjener ret mange penge i perioder. Det kan være inden for fiskeindustrien. Det var ganske rimeligt, om de tog deres børn ud i de perioder, de selv er hjemmegående.

Jeg tror også, at hvis vi på børnepasningsområdet fik indført en såkaldt taxameterordning, så ville vi se, at børnene ikke opholdt sig 10 timer i en daginstitution. Så ville forældrene straks tage hensyn til, hvor mange timer de reelt har behov for at få deres barn passet, så det ikke bare er sådan, at fordi man nu har betalt for hele dagen, så kan man lige så godt udnytte systemet. Det er den slags ting, der sker i dag. Man udnytter et system, som overhovedet ikke er hverken børnevenligt eller økonomisk venligt.

Jeg kan stadig væk ikke følge SF, der taler om vanskelighederne, hvis man har to andre børn og så føder et tredje barn. Man skulle næsten tro, hr. Agerschou kendte mine personlige forhold. Jeg har faktisk præsteret at passe tre små børn, og det har jeg ikke taget skade af.

Jeg forstår slet ikke den holdning, at man ikke skulle kunne overkomme at passe en baby og to andre små børn. Det kan være, at hr. Agerschou har den indstilling, at det er kvindernes opgave, men man er tit og ofte to om at passe de tre børn, og er begge to oven i købet arbejdsløse, har man masser af tid.

Med alle de ordninger, der i dag praktiseres i talrige kommuner, hvor børnene kan komme i institution og de så kan komme ud, når forældrene er arbejdsløse, forstår jeg ikke, at man ikke med det samme siger: Jamen det er en glimrende ordning, og også ud fra besparelsesgrunde må vi se på, hvilke børn der er mest berettiget til at få pladserne. Vi er nødt til at prioritere. Eller er det SF's mening, at vi skal fortsætte med at bygge institutioner? Når man bygger flere institutioner, stiger kommuneskatten, og så bliver børneforældrene endnu ringere stillet.

Det her handler ikke om at bruge flere penge. Det handler om at udnytte de eksisterende ressourcer. Jeg troede, det var det, landets politik i øjeblikket gik ud på. Jeg mener ikke, vi kan finde flere penge på det her område, så vi er også

nødt til at se på det økonomiske. Og når det samtidig kan være til gavn og glæde for både børn og forældre, kan jeg slet ikke se, der er noget galt i at indføre en sådan ordning.

Man taler om, hvad børnene selv vil, jamen hvad så med de helt små børn, f.eks. dem under tre år, som er i vore vuggestuer? De har jo ikke ret meget at sige om, hvad de selv vil. Det er faktisk videnskabeligt bevist, at så små børn har en meget stærk tilknytning til moderen og har allerbedst af at være sammen med hende.

Formanden for de danske skolelæger har påvist, at små børn bliver syge, fordi de er for lidt sammen med få voksne. De har slet ikke godt af at være i vuggestue, hvor de omgås alt for mange voksne. Prøv også at tænke på de helt små børn. Det er selvfølgelig dér, behovet er størst, og det er også dér, det offentlige bruger flest penge på pasning.

Kan vi ikke nå igennem med hele forslaget, kunne man dog i det mindste også fra SF's side prøve at se på nogle af de positive elementer.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg startede mit indlæg med at sige, at det ville være ønskeligt, hvis forældrene kunne være mere sammen med deres børn.

Fru Jane Oksen siger, at hun ikke kan forstå det, når jeg taler om ventelisterne. Vi har aktive og passive ventelister ude i kommunerne. Man lader sig skrive op på ventelisten, og så siger man nej tak, hvis man ikke har brug for den plads på det aktuelle tidspunkt, f.eks. hvis man er arbejdsløs.

Forældrene kan tage deres børn ud af en institution, hvis de bliver arbejdsløse, og hvis de selv ønsker det. Jeg synes, forældrene skal have den mulighed. Det, vi gerne vil have, er valgfrihed. Men lovforslaget lægger op til, at forældrene skal tage børnene ud, og det er det, jeg ikke kan acceptere, og det kan vi ikke gå ind for.

Jeg synes, det ville være en god idé, hvis vi kunne komme ind på det, der hedder taxameterordningen. Jeg ville meget gerne have et langt mere fleksibelt system, hvad jeg også talte om i mit første indlæg. Det ville være udmærket, hvis man i daginstitutionerne havde det ligesom i dagplejen, hvor man betaler for halve, hele og trekvarte pladser, sådan at man kun betalte for det, man havde brug for. Det ville også

[Merete Aarup]

være godt, hvis man i en periode kunne have en halvdagsplads og senere få en heldagsplads.

Alle disse ting ville være gode. Men det er ikke det, lovforslaget handler om. Det handler om, at hvis man bliver arbejdsløs, så skal man tage sit barn ud. Man har fået sit barn ind i en vuggestue, en dagpleje, eller hvad det nu er, på det tidspunkt, hvor man havde brug for en pasningsmulighed, og det er godt. Men her siger Fremskridtspartiet: Nu bliver du arbejdsløs – tag så dit barn ud! Det er det, jeg ikke kan være med til. Hvis vi kan få valgfrihed: Hvilken pasningsordning vil vi have? Kan vi blive hjemme og passe vores børn selv, eller hvad kan vi gøre? – så synes jeg, det ville være godt. Men lovforslaget er et diktat: Er du arbejdsløs – tag dit barn ud! Det gavner ikke barnet.

Som mormor og bedstemor kan jeg også godt sige: Børnene jubler, den dag jeg henter dem, og synes, det er pragtfuldt at skulle med hjem og forkæles hos mormor eller bedstemor, og vi laver ekstra halvløj sådan en eftermiddag. Men når moderen eller faderen kommer, så siger de: Åh, nej, vi leger lige så godt. Vi vil godt blive lidt endnu. Der er stor forskel på de oplevelser, vi bedsteforældre har. Jamen børnene er da dejlige, når de falder os om halsen, men lad os dog være lidt realistiske og se, hvordan hverdagen er.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Fru Jane Oksen var bange for, at det var fru Jane Oksens personlige forhold, jeg refererede til. Jeg vil gerne sige, at det var det ikke. Fru Jane Oksens personlige forhold har jeg ikke studeret nærmere, men det kan være, at det var et studium værd.

Og så kan jeg konstatere, at jeg tror ikke, vi kommer længere i vores diskussion om synet på børn. Jeg vil bare sige, at vores er præcis det modsatte af Fremskridtspartiets. Jeg synes stadig væk – det blev bekræftet under debatten – at Fremskridtspartiet betragter børn som legoklodser, man kan jonglere rundt med efter for-godtbefindende. Det, man er i gang med med dette forslag, hvis man fik sin vilje, er at opdele børnene i A, B og C-børn, alt efter hvordan deres forældre har det på arbejdsmarkedet.

Nu kan jeg se, at fru Jane Oksen sidder og skriver. Så kan jeg lige så godt gentage et spørgsmål, jeg ikke har fået svar på, når vi nu

skal tage hele manegen rundt alligevel. Jeg har spurgt et par gange: Hvad er egentlig grunden til, at Fremskridtspartiet med det her forslag vil indføre nyt bureaukati i det offentlige system? Jeg kan nævne et par eksempler på, at man bliver nødt til at ansætte flere folk for at vurdere de nye skønsmæssige ting, Fremskridtspartiet forestiller sig. Hvad er egentlig formålet med det? Jeg troede egentlig i min himmelråbende naivitet, at Fremskridtspartiet ville begrænse bureaukratiet. Her foreslår man præcis det modsatte.

Jytte Andersen (S):

Jeg synes faktisk, at Folketinget har udvist utrolig stor tolerance ved at bruge så meget tid på et forslag, som der kun er ét parti, der har nogen sympati for, og det er Fremskridtspartiet. Det har formentlig været i et forsøg på at påvirke.

I det omfang fru Jane Oksen har lyttet og noteret, vil jeg meget anbefale, at man i Fremskridtspartiets gruppe prøver at kigge på nogle af de argumenter, der er blevet fremført af SF, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet. Der er noget, der tyder på, at det er Fremskridtspartiet, der er ude af trit med virkeligheden og også ude af trit med, hvad der rent faktisk foregår ude i kommunerne, hvor man er godt i gang med nogle diskussioner, nogle overvejelser om, hvordan man kan gøre daginstitutionsområdet mere fleksibelt. Det er vi i Socialdemokratiet meget positive over for, hvis det foregår på et rimelig kvalificeret grundlag.

Jeg vil godt til samlingen af argumenter, som jeg vil anbefale at Fremskridtspartiets folke-tingsgruppe kigger på, føje, at vi faktisk stiller mange krav til de arbejdsløse. Vi stiller krav til dem om at være aktivt søgende efter arbejde. Vi vil ikke have, at de arbejdsløse bare sidder derhjemme og tror, at arbejde er noget, der kommer flyvende ind ad vinduet. Vi har truffet nogle beslutninger her i Folketinget, vi er ved at træffe beslutninger i Arbejdsmarkedsudvalget, som i den grad pålægger de arbejdsledige krav i forhold til både at søge job og uddanne sig i den tid, de er arbejdsløse. Også ud fra den synsvinkel virker forslaget som en hund i et spil kegler. Det ønsker jeg i hvert fald ikke og Socialdemokratiet ikke at medvirke til.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Hr. Agerschou var så forfærdelig bange for, at der skulle blive mere bureaukrati på grund af dette. Jeg mener, det er en ganske enkel og let forståelig ordning. Tværtimod tror vi, som vi også har nævnt i forslaget, faktisk, at der vil blive frigjort så mange pladser, at der direkte er besparelser i forslaget. Vi kan måske lukke nogle institutioner, og det vil vi i hvert tilfælde ikke i Fremskridtspartiet beklage. De offentlige udgifter er i forvejen alt for store.

Jeg hørte ikke noget fra SF om, hvordan man ville skaffe pengene til fjernelse af de eksisterende ventelister, hvilket nok vil koste et par milliarder kroner. Det erkender vi i Fremskridtspartiet at der ikke er penge til.

Jeg vil godt sige, at det ikke bare er et problem med, at børn skal udmeldes. I dag er reglerne faktisk så stive, at man ikke engang kan nægte at optage dem, hvis forældrene er arbejdsløse.

I mit eget hjemamt, Ringkøbing Amt, har vi en lille kommune, der hedder Vinderup, og dér havde man netop indført en sådan ordning, at man ikke ville optage børn af arbejdsløse forældre. Socialministeriet skrev til kommunen, at en kommune ikke kan fastsætte generelle regler om, at børn af arbejdsløse forældre ikke kan optages eller skal udmeldes af daginstitution eller dagpleje.

Jeg vil gerne spørge, hvis vi skal køre debatten videre: Når nu man er så forfærdelig ked af, at de børn skal udmeldes, kunne man så ikke i det mindste strække sig så langt, at man sagde, at de kan i hvert tilfælde ikke optages, hvis forældrene er arbejdsløse? Det ville dog være en halv løsning. Hvis børnene i forvejen ikke er optaget i institutionen, kan jeg ikke se, at de kan savne pladsen så forfærdelig meget, som man påstår de gør.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette

forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Helle Degn (S), Jytte Andersen (S), Pernille Forchhammer (S), Anna-Marie Hansen (S), Frank Jensen (S) og Lone Møller (S) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af det lægevidenskabelige fakultet ved Odense Universitet.

(Beslutningsforslag nr. B 30)

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af Tandlægehøjskolen i Århus.

Beslutningsforslag nr. B 31).

Det Energipolitiske Udvalg har afgivet beretning om anvendelse af Danmarks undergrund (3. udbudsrunde).

(Beretning nr. 2).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Uddannelsesudvalget (2/12 88):

Udtræder: Pia Dahl (FP)

Nyt medl.: Hugo Holm (FP)

Retsudvalget (1/12 88):

Udtræder: Pia Kjærsgaard (FP)

Ny stedf.: Hugo Holm (FP)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (3/12 88):

Udtræder: Ebba Strange (SF)

Ny stedf.: Gert Petersen (SF)

Det Udenrigspolitiske Nævn (3/12 88):

Udtræder: Ebba Strange (SF)

Nyt medl.: Gert Petersen (SF)

Udvalget vedr. Dansk Sikkerhedspolitik (3/12 88):

Udtræder: Jens Thoft (SF)

Nyt medl.: Gert Petersen (SF)

[Fjerde næstformand]*Uddannelsesudvalget (3/12 88):*

Udtræder: Lene Brandt Larsen (SF)

Ny stedf.: Holger K. Nielsen (SF)

Forsvarsudvalget (3/12 88):

Udtræder: Lene Brandt Larsen (SF)

Ny stedf.: Gert Petersen (SF)

Boligudvalget (6/12 88):

Udtræder: Johannes Sørensen (FP)

Nyt medl.: Kirsten Jacobsen (FP)

Kulturudvalget (6/12 88):

Udtræder: Johannes Sørensen (FP)

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen (FP)

Skatte- og Afgiftsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Johannes Sørensen (FP)

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen (FP)

Forsvarsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Nyt medl.: Per Stig Møller (KF)

Udenrigsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Nyt medl.: Per Stig Møller (KF)

Udvalget ang. Videnskabelig Forskning (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Nyt medl.: Per Stig Møller (KF)

Det Sikkerhedspolitiske Udvalg (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Nyt medl.: Per Stig Møller (KF)

Det Udenrigspolitiske Nævn (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Nyt medl.: Per Stig Møller (KF)

Teknologinævnet (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Nyt medl.: Per Stig Møller (KF)

Kulturudvalget (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Ny stedf.: Per Stig Møller (KF)

Det Etiske Råd (6/12 88):

Udtræder: Lilian Nilsson (KF)

Ny stedf.: Per Stig Møller (KF)

Finansudvalget (6/12 88):

Udtræder: Løvig Simonsen (S)

Nyt medl.: Erik B. Smith (S)

Udenrigsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Løvig Simonsen (S)

Nyt medl.: Erik B. Smith (S)

Uddannelsesudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hugo Holm (FP)

Nyt medl.: Pia Dahl (FP)

Boligudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Ny stedf.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Indfødsretsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Nyt medl.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Kirkeudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Nyt medl.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Retsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Ny stedf.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Socialudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Ny stedf.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Uddannelsesudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Nyt medl.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Sundhedsudvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Ny stedf.: Inge Dahl-Sørensen (V)

§ 71-udvalget (6/12 88):

Udtræder: Hannah Kain (V)

Nyt medl.: Inge Dahl-Sørensen (V)

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Helle Degn (S):

[Helle Degn]

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af det lægevidenskabelige fakultet ved Odense Universitet.

(Beslutningsforslag nr. B 30).

Jeg skal i øvrigt henvide til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager det.

Helle Degn (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af Tandlægehøjskolen i Århus.

(Beslutningsforslag nr. B 31).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 7. december 1988, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.54
